

Auteurs Pagina Philip Staal, 10 november 2020

Maror-gelden

Niet alleen tijdens de oorlog, maar ook ná de oorlog zijn er miljoenen euro's verdwenen, geld dat de Joodse oorlogsslachtoffers, waaronder de oorlogswezen, rechtmatig toekomt.

Roof en restitutie van Joods bezit in Nederland kan in vier perioden verdeeld worden:

1. De roof van de Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog: 1940-1945.
2. Het naoorlogse rechtsherstel van de Joden: 1945 tot de jaren 1970.
3. Erkenning en restitutie van tekorten in het naoorlogse rechtsherstel: 1997-2000.
4. Verdeling van de WO-2 Tegoeden (Maror-gelden): vanaf juni 2000.

Over dat laatste punt, gaan we het vandaag hebben.

Verdeling van de WO-2 Tegoeden (Maror-gelden)

Verschil in saldi, één voorbeeld

Tijdens de onderhandelingen WO-II Tegoeden – tussen de Nederlandse Overheid en het Centraal Joods Overleg (CJO) – werd afgesproken dat het naoorlogse renteverlies verrekend wordt met de uitvoeringskosten voor verdeling van de Maror-gelden. De kosten gemaakt voor de verdeling van de Maror-gelden door Stichting Maror Overheid (SMO), Stichting Platform Israël (SPI) en Centraal Joods Overleg (CJO) werden als gevolg van deze overeenkomst vergoed door het ministerie van Financiën. Anders gezegd, deze kosten werden betaald door de belastingbetaler. Dit is bij uitstek een politieke beslissing hoe de overheidsmiddelen verdeeld moeten worden. In deze discussie heeft het ministerie voortdurend gekozen om deze extreem hoge kosten aan Stichting Platform Israël (SPI) te betalen.

In het jaarverslag [2004 van de SMO](#) staat op pagina 20 dat SMO over het jaar 2004 een bedrag van €152.143 heeft overgeboekt naar Stichting Platform Israël.

Op pagina 6 van de [SPI Jaarrekening 2004](#) kan men lezen dat SPI in het jaar 2004 een totaal bedrag van €45.509 heeft ontvangen van SMO.

Het verschil van €106.634 (152.143 – 45.509) roept vragen op.

Verschil in Saldi Stichting Individuele Maror-gelden (SIM) en de Claimstichtingen

Een deel van de Maror-gelden is gereserveerd voor persoonlijke claims. Dit bedrag, totaal €56 miljoen in 2000, werd ondergebracht in drie speciaal voor dit doel opgerichte stichtingen.

Om de Maror-gelden, afkomstig van de private instituten (banken, verzekeraars en effecten), te verdelen, is de SIM in december 2000 opgericht. Het is dus logisch dat na behandeling/betaling van alle claims, de overschotten van de claims stichtingen overgedragen worden aan de SIM. Echter, CJO en SPI vonden dit geen goed idee: zij wilden bepalen hoe deze gelden te besteden. Om hun doel te bereiken hebben deze organisaties de Joodse gemeenschap gechanteerd waardoor de SIM gedwongen werd een overeenkomst met CJO en SPI te tekenen. [Deze overeenkomst](#) tussen SPI/CJO met de SIM werd op 4 april 2002 getekend. In deze overeenkomst staat op pagina 3:

SIM heeft geen invloed op de besluitvorming inzake het overschot in de claimstichtingen.
Dit is de verantwoordelijkheid van CJO en SPI.

In de loop van het jaar 2003 is door de besturen van de verschillende claimstichtingen een besluit genomen over de noodzakelijke reserveringen binnen de claimstichtingen. Het bleek dat de drie claimstichtingen samen een overschot hadden van €50,75 miljoen. CJO en SPI hadden besloten dat een bedrag van €39 miljoen beschikbaar zou worden gesteld en aan het uitdelingsvermogen van de SIM zou worden toegevoegd. Het resterende bedrag van €11,75 (50,75 – 39,00) miljoen, zo bepaalden CJO en SPI, gaat rechtstreeks naar collectieve doelen [SIM-2003 p-3](#).

In het jaar 2003 is door de claimstichtingen een bedrag van €7,4 miljoen bij de SIM gedeponereerd ten behoeve van doorbetaling aan de stichtingen voor collectieve doelen [SIM-2003 p-7](#). Er bleef dus een restant over van €4,35 miljoen (11,75 – 7,40). Dit bedrag staat niet/niet zichtbaar in de jaarverslagen van de [SIM-2003](#), [SIM-2004](#) en [SIM-2005](#).

Het bedrag dat beschikbaar is voor collectieve doelen, is voor een deel (74%) bestemd voor doelen in Nederland en voor het resterende deel (26%) voor doelen in Israël. Dit betekent dat van deze €4,35 miljoen voor 26%, dus €1,13 miljoen, bestemd is voor Israël. Echter, in de jaarverslagen: [SPI Jaarrekening 2003](#), [SPI Jaarrekening 2004](#), en [SPI Jaarrekening 2005](#), is dit bedrag niet/niet zichtbaar vermeld. Ook in de jaarrekeningen van Stichting Collectieve Maror-gelden Israël (SCMI), de jaren [2003](#), [2004](#) en [2005](#), is dit bedrag niet/niet zichtbaar vermeld. Conclusie: verder onderzoek vereist.

Verdeling van de Collectieve Maror-gelden Israël (SCMI)

Stichting Elah wordt hieronder besproken als één voorbeeld.

In het verslag opgesteld door [SCMI pagina 14](#) samenvatting van verdeelperiode 1 t/m 5, de jaren 2004 t/m 2006, staat dat aan de stichting Elah een totaal bedrag van ILS 10.080.200 werd uitgekeerd. Feitelijk werd het bedrag van ILS 10.080.200 niet uitgekeerd aan Elah. Dit bedrag is door SCMI en SMO/SAMO gereserveerd voor de goedgekeurde Elah projecten. De benaming 'uitkeringen' zoals vermeld op pagina 14 is dus misleidend en niet correct. Slechts een deel van dit bedrag werd daadwerkelijk uitgekeerd aan Elah, zoals te zien is in jaarrekeningen [Elah 2004](#), [Elah 2005](#) en [Elah 2006](#).

Het niet uitgekeerde deel blijft staan bij SCMI en SMO/SAMO, gereserveerd voor goedgekeurde Elah projecten. Het is aan SCMI en SMO/SAMO om te beslissen of en wanneer Elah het restbedrag ontvangt.

De bedragen die Elah tegoed heeft van SMO/SAMO staan in de jaarverslagen [SMO 2004](#), [SAMO 2005](#) en [SAMO 2006](#) als kortlopende leningen genoteerd. Echter, in de financiële rapportage van SCMI de jaren [2004](#), [2005](#) en [2006](#) staan geen, althans niet zichtbaar, kortlopende leningen.

Conclusie: verder onderzoek vereist.